

Den cykliska dödsprocessen

Sammanställt av Ingo de Jong

(red. Gunnel Mebius-Schröder)

Döden är inte slutet, utan en övergång till nya tillstånd av medvetande. Enligt den teosofiska läran fortsätter människans ego att existera efter det fysiska livets upphörande, och det lämnar spår av sina handlingar, tankar och känslor i subtila kroppar och energier. Texten nedan beskriver ganska detaljerat dödsprocessen, separationen av de olika principerna och hur den mänskliga själen, det reinkarnerande egot, rör sig genom de olika stegen på vägen mot återfödelse och andlig utveckling.

En mycket utförlig beskrivning av död och reinkarnation kan vi finna i *Mahatma Letters to A. P. Sinnett (M.L.)* brev nr 16.

Dödsprocessen är cyklisk och omfattar död och återfödelse. Ur den gamla personligheten, som vi lämnar bakom oss vid döden, uppstår en ny personlighet. Den är ett nytt medvetandecentrum som inte minns det tidigare livet, eftersom den tidigare hjärnan inte längre finns. Däremot är de *andliga* verkningarna av det tidigare livet för alltid bevarade i själen.

Samma lag finns i naturen. En växt kommer tillbaka varje år och får nya blad, när de gamla fallit av – men det är fortfarande samma växt. Den underliggande roten eller essensen är densamma. Detta är ett kretslopp av orsak och verkan. Kort sagt är reinkarnationsprocessen en aspekt av den cykliska lagen om orsak och verkan.

Den fysiska världen är orsakernas värld, och de världar vi genomgår efter döden är verkningarnas värld. Vår frälsning måste sökas och uppnås här på jorden; den kan inte uppnås i verkningens värld, eftersom den är en rent subjektiv värld. När det gäller utvecklingen av våra potentiella förmågor är det i *denna* fysiska värld vi lär oss våra läxor. Det är här vi gör våra ansträngningar, utvecklar våra styrkor och övervinner våra svagheter.

Vår värld skulle vara helt annorlunda om vi förstod den sanna innebörden av den universella lagen om orsak och verkan. En förståelse av reinkarnationsprocessen som en aspekt av den cykliska karmalagen skulle stärka människans ansvarskänsla. Hon skulle förstå att hon är resultatet av sitt förflutna. Det vi tänker och gör idag kommer att påverka våra framtida liv, och även livet mellan inkarnationerna. Allt är en fråga om orsak och verkan, det vill säga karmalagen.

I M.L. brev nr 16 beskriver Mästaren K.H. dödsförloppet som tvåfaldigt: den första och den andra döden. Den första är den fysiska kroppens död och den andra är psykets död, eller det som med teosofiska termer kallas den kama-manasiska principens död.

Låt oss börja med att beskriva den första döden. När livet eller livskraften ebbar ut ur den döende individens fysiska kropp är den fortfarande förbunden med astralkroppen genom den gyllene tråden. Denna tråd är en förbindelselänk av mycket fin etersubstans, som förbinder den fysiska kroppen med människans inre principer. Döden inträffar när den gyllene tråden brister och astralkroppen och den fysiska kroppen skiljs åt.

I dödsögonblicket – även när döden inträffar plötsligt – ser varje människa hela sitt förflutna liv passera revy för sin inre syn, in i minsta detalj. Detta ögonblick är dock tillräckligt för att visa den döende människan hela den orsakskedja som har varit verksam under hennes liv. Hon ser sig själv som hon verkligen är, utan självbedrägeri. Hon betraktar sitt liv som en åskådare på ett objektivet sätt.

”I det högtidliga dödsögonblicket kan ingen människa undgå att se sig själv sådan hon verkligen är, och inget självbedrägeri är henne längre till nytta.” (CW vol. 11, s. 176)

När denna överblick är avslutad, sjunker den avlidne in i ett tillstånd av medvetlöshet. Orsaken till detta är att det lägre medvetandet, kama-manas, inte längre kan fungera utan hjärna och de fem sinnena.

Astralkroppens förbindelse med den fysiska kroppen blir svagare, allteftersom den fysiska kroppens partiklar upplöses. Även astralkroppen upplöses så småningom.

”Således upplöses ’Linga-Sarira’ tillsammans med den yttre kroppen när den senare dör. Den upplöses långsamt och gradvis, och dess bindning till kroppen blir svagare i takt med att partiklarna sönderfaller.” (CW vol. 4, s. 53)

Det som nu finns kvar i astralvärlden är det som det mänskliga egot har assimilerat från sin personlighet under livet. Med andra ord: resultatet av hennes tankar, känslor, planer, förhoppningar och ambitioner under jordelivet finns nu integrerat i hennes väsen.

Kama-rūpa är inget annat än den del av människans inre konstitution där de olika begären, känslorna av hat och kärlek – kort sagt de skiftande mentala och psykiska energierna – har sin hemvist. Det är de tankar, känslor och föreställningar som vi skapar under vår livstid som formar begärskroppen eller kama-rūpa. Det innebär att alla våra tidigare begär, känslor och längtan som tillhörde den tidigare

personligheten fortfarande är aktiva. Vi har samma begär kvar, men saknar nu en kropp att tillfredsställa dem med. Efter döden sker därför ingen utveckling av kama-rūpa.

I M.L. brev nr 18 skriver Mästaren K.H. att tankar är ting: *"de har uthållighet, sammanhang, liv – de är verkliga entiteter"*. Varje tanke eller känsla ger upphov till en vibration, och varje vibration lämnar ett avtryck, en bild, i astralljuset och detta påverkar hela vår konstitution på gott och ont. Våra djuriska instinkter och egoistiska tankevibrationer är *levande* tankeformer som blir kvar i astralljuset och förblir i det auriska ägget i latent tillstånd, tills de åter väcks till liv när det är dags att reinkarnera. Det är dessa kvarlevande egenskaper och tendenser som kallas skandhas.

Det är viktigt att förstå att livsatomer aldrig går förlorade, inte ens efter döden. Allteftersom vi utvecklas, liv efter liv, och växer i medvetenhet, följer dessa livsatomer oss. Vi har själva präglat dem och de kommer att följa oss i all evighet. Under hela livet har vi påverkat dem med våra tankar och känslor; de har så att säga blivit våra "barn".

*"Den senare (ockultismen) lär, (a) att livsatomerna av vår livsprincip (**prana**) aldrig gå helt och hållet förlorade vid människans död, samt att de av livsprincipen (en självständig, evig, medveten faktor) mest genomträngda atomerna dels gå i arv från far till son, dels vid varje ny inkarnation av monaderna än en gång sammanföras och bliva den nya kroppens livgivande element. Ty (b) liksom den **individuella** själen städse är densamma, så gäller detta även om de atomer, som tillhöra de lägre principerna (kroppen, dess astrala dubbelform eller livselement o.s.v.), i det att de genom frändskapens och den karmiska lagens inflytande alltid dragas till samma individualitet i en serie av olika kroppar."* (DHL del 2, s. 735-6)

Som redan nämnts: när den gyllene tråden brister inträffar döden och astralkroppen och den fysiska kroppen skiljs åt. De fyra återstående principerna, det vill säga kama-rūpa, med det som det mänskliga egot har assimilerat från det lägre manas, samt de tre högre principerna – atma och buddhi-manas – befinner sig nu i kama-loka, ett astralt plan. (se *Nyckel till teosofin*, s. 84, svensk upplaga 1991)

Det är i kama-loka som alla varelser, inklusive djuren, inväntar sin andra död. Denna värld är indelad i sju medvetandeplan. Var vi hamnar beror på vilket slags liv vi har levt här på jorden. Hur länge vi vistas i kama-loka, begärens värld, kan variera – från en kort stund, några timmar eller dagar, till många år – beroende på hur starkt begäret till det jordiska livet fortfarande är.

Därefter inleds separationsprocessen, eller reningsprocessen, mellan de mest eteriska eller andliga tankeformer som vi har skapat under vår livstid och de mest själviska och djuriska. Denna process fortsätter tills den andra döden inträffar,

vilket betyder att den stund har kommit då själen har lyckats bryta varje länk eller dragningskraft som förenar den med dess kama-rupa. Den andra döden är således den astrala motsvarigheten till det som äger rum vid den fysiska döden.

”Från och med då [efter den första döden] är det en ’dödskamp’ mellan de högre och lägre egenskaperna.” (M.L. nr 16, s. 101)

Vid separationen mellan de andliga tankeformerna och de själviska och djuriska är det enbart de mest andliga egenskaperna från den senaste personligheten som assimileras och förenas, och blir ett med vår själ – det reinkarnerande egot. (se *CW vol. 12, s. 626*)

Det reinkarnerande egot får strax före inträdet i Devachan en panoramisk vision av sitt senast levda liv och sitt kommande liv och förstår då alla orsaker som lett fram det kommande livet.

När denna registrering av framtidsvisionen av det kommande livet har ägt rum, glider det reinkarnerande egot in i det tredje tillståndet efter döden, känt som Devachan.

”Mot slutet av gestation-tillståndet [förberedsetillståndet], samtidigt med överföringen av den ädlaste delen av personligheten, inträffar återigen den panoramiska vision som ägde rum i dödsögonblicket. Alla händelser ur det senast levda livet visas inför det återförokroppsligande egot (eller det högre manas), som fungerar i egenskap av registrator.

Således utplånas i verkligheten inte det förgångna livet, utan det smälts, så att säga, samman med en framtidsvision av det kommande livet i nästa inkarnation – en framtidsvision som bygger på resultatet av det förgångna och som kulminerar i en fokuseringspunkt, varigenom det återförokroppsligande egot inser nödvändigheten av att dess stråle fortsätter längs den kanal som har förberetts för den genom det liv som senast levdes.

När denna registrering av framtidsvisionen av det kommande livet har ägt rum, glider det återförokroppsligande egot in i det tredje tillståndet efter döden, känt som Devachan.” (The Divine Plan, s. 405)

Vid den andra döden lämnas alla lägre tankevibrationer kvar i astralvärlden som kama-rupaskal. Under en viss tid behåller dessa skal ett slags animaliskt medvetande, eftersom de lägre tankeimpulserna fortfarande är aktiva. Kama-rupa upplöses så småningom och lämnar i kama-loka kvar dessa tankeformer i form av elementaler, eller skandhas. Vi får inte glömma att denna kama-rupa inte är en död kropp, utan en levande substans.

Vad vi lämnar bakom oss är inte det personliga egot, utan alla de verkningar som det har skapat, det vill säga våra skandhas. De hänger likt istappar i den jordiska

planetens atmosfär och väcks åter till liv och förenas med den nya personligheten när reinkarnationsprocessen på nytt startar.

Från varje personlighet, i vilken karma tvingar själen att inkarnera, assimilerar den endast de andliga egenskaperna. Denna assimilering sker genom antahkarana, förbindelselänken mellan högre och lägre manas. Det är genom antahkarana som vår själ delvis manifesterar sig i varje inkarnation. HPB skriver att antahkarana är bron mellan det högre och det lägre manas.

Antahkarana är därför den del av det lägre manas som är ETT med det högre manas – dess kärna som bevarar sin renhet. Alla goda och ädla strävanden vi haft under vår livstid finns här bevarade. Det är dessa energier och tendenser som sedan blir devachanska erfarenheter. Antahkarana upphör naturligtvis att fungera som förbindelselänk när separationsprocessen är avslutad, eftersom den inte längre har något att förmedla.

Själen är nu förenad med endast de ädla tankar och strävanden som den skapade under sitt liv i orsakernas värld, och skördar nu frukterna av sitt jordeliv.

Alla våra tidigare renade personlighetsegenskaper är för evigt registrerade i det universella registret – akasha – den högre delen av vårt auriska ägg. Detta betyder att personlighetens odödliga egenskaper, såsom kärlek, godhet, barmhärtighet, bevaras i det odödliga Jaget.

I M.L. beskrivs detta på följande sätt:

”Det faktum att han [det personliga egot] överhuvudtaget återföds [i Devachan] visar på dominansen av det goda över det onda i hans gamla personlighet. Och medan karmans (onda) verkningar träder åt sidan för tillfället, för att senare följa honom i den framtida jordinkarnationen, tar han med sig enbart karmas frukter av sina goda gärningar; ord och tankar in i Devachan. [...] De [alla som gått vidare till Devachan] kommer senare att få betala för sina synder; både avsiktliga och oavsiktliga.” (M.L. nr. 16, s. 98)

Devachan är ett sammansatt sanskrit-tibetanskt ord; *deva* betyder gud och *chan* betyder land, dvs verkningarnas värld. Devachan är inte en objektiv sfär eller plats, utan ett individuellt medvetandetillstånd, som exakt motsvarar individens andliga medvetenhet under det senaste jordiska livet. Alla goda och ädla strävanden som vi haft under vår livstid finns bevarade där och är odödliga. Minnet av alla personliga liv finns bevarade för evigt i det mystiska akasharegistret, men det är endast det senaste livet som upplevs som helt realistiskt levande. Man kan likna det vid den lyckligaste dagen i en serie av många tusen andra dagar i en människas liv.

I M.L. beskriver Mästaren K.H. att när dödskampen är över, vaknar det renade personliga egot och återföds i Devachan och bevarar under en viss tid – proportionerligt till sitt jordeliv – ett fullständigt minne av sitt andliga liv på jorden.

Det renade personliga egot, som nu har blivit ett med sitt gudomliga ego, återföds i verkningarnas värld där det lever sitt liv och genomgår ett medvetandetillstånd av födelse, ungdom, ålderdom och slutligen död.

”Därför måste det vara den avlidnes goda karmiska förtjänster, som är inpräglade i den auriska substansen, som förser den mänskliga själen med precis tillräckligt av den tidigare personlighetens andliga förtjänster, för att den fortfarande ska kunna tro sig vara den kropp från vilken den just har skilts, och för att den ska kunna sköra frukterna av detta under en mer eller mindre lång period av ’andlig mognad.’”
(CW vol. 12, s. 609)

Devachan är förverkligandet av den föregående personlighetens alla ambitioner och förhoppningar. Det är ett subjektivt, lycksaligt, drömliknande tillstånd. Men det förefaller lika verkligt som de stolar och bord vi ser omkring oss. Faktum är att de devachanska drömmarna är hundra gånger mer verkliga än någonting som våra ofullkomliga fysiska sinnen kan förmedla till oss. Av detta kan vi konstatera att den subjektiva *isoleringen* i Devachan, som vi här på det fysiska planet kanske uppfattar det, inte alls är någon verklig isolering, utan en gemenskap med allt som själen längtar ***efter, med individer, saker och kunskap.*** (se *Esoteric Buddhism*, s. 62)

Mästaren K.H. beskriver livet i Devachan på följande sätt:

”Han [det personliga egot] är helt uppslukad av lyckan i alla sina personliga jordiska känslor, preferenser och tankar, och skördar frukten av sina förtjänstfulla handlingar. Ingen smärta, ingen sorg eller ens skuggan av en sorg kommer att förmörka den ljusa horisonten av hans odelade lycka. [...] Drömmen i Devachan är hundra gånger mer intensifierad än livet på jorden. [...] Han lever i en härlig dröm med sina nära och kära – vare sig de har gått bort eller ännu finns kvar på jorden; han har dem nära sig, lika lyckliga, saliga och oskyldiga som den kroppslösa drömmaren själv. (M.L. nr 16, s. 98-99)

EGYPTIAN DRAWING OF THE ASTRAL BODY LEAVING THE PHYSICAL BODY AT DEATH

Det lyckliga devachanska tillståndet upphör långsamt efter en viss tid. Det är dags för återfödelse när det reinkarnerande egot, som nu även består av den andliga delen av den förra personligheten, börjar uppleva en ny dragning till de lägre sfärerna. Det dras oemotståndligt tillbaka av minnen från den senaste inkarnationen till den planet eller värld där det senast levte.

Liksom människan i dödsögonblicket ser tillbaka på det liv hon just lämnat, så framträder för det reinkarnerande egot i slutet av sitt devachanska tillstånd – inför återfödelsen på jorden – en vision av det liv som väntar. Egot måste se alla orsaker som lett fram till detta och inse Karmas rättvisa.

*”Likasom människan i dödsögonblicket skådar tillbaka öfver det lif hon lemnat, så framträder ock för det ur det devakanska tillståndet uppväckta **Jaget** i ögonblicket för [inför] dess återfödelse till jorden en framtidsvy öfver det lif, som väntar det, och det fattar alla orsaker, som ledt dertill. [...] **jaget** på gränsen mellan Devakan och återfödelsen återfår sitt fulla **Manas**-medvetande och varder åter för en kort tid den gud det var, innan det till åtlydnad af den karmiska lagen först nedsteg i materien och inkarnerade sig i den första köttsliga människan. Den 'gyldene tråden' ser alla sina 'pärlor' och saknar ingen utaf dem.” (Nyckel till Teosofin, s. 151, utgåva 1890)*

Efter sitt drömliga devachanska tillstånd blir det reinkarnerande egot för en kort tid medvetlost, och reinkarnationsprocessen tar sin början. Det reinkarnerande egot sänder då ut från sig själv ett energiflöde, en stråle. Denna stråle, som stegvis arbetar sig nedåt i de lägre psykiska världarna, samlar in de livsatomer som tillhörde

det mänskliga egot i ett tidigare jordeliv för att bilda sin nya mentala, emotionella och fysiska kropp. Livsatomerna på de olika planen samlar ihop material till återuppbyggandet av ett nytt psyke (kama-manas), en ny linga-sharira och en ny fysisk kropp.

”När strålpunkten av det återförkroppsligande egot, som i sig är en stråle från den andliga monaden, når sin egen mellanliggande sfär, sjunker den inte längre ned i materien. Men dess psykomagnetiska stråle, som har starkare affinitet till de materiella världarna, sjunker ännu längre ned, och väcker till liv livsatomerna i vart och ett av planen mellan det återförkroppsligande egots plan och den astral-fysiska materiens plan på vår jord.

Just här ser vi att 'livet', eller egenskaperna som hör till varje del av den sammansatta mänskliga konstitutionen, förblir på sitt eget plan, men utstrålar sitt överskott av liv till nästa lägre plan, tills det fysiska planet slutligen nås. Där bygger strålens spets – som samlar in livsatomer från detta plan – den fysiska könscellen.” (CW vol 12, s. 652)

Efter att det renade personliga egot gått in i Devachan finns de förkroppsligade tankarna, eller skandhas, det vill säga egenskaper, fortfarande kvar i kristalliserad form i astralljuset. De måste nu plockas upp igen för att införlivas och bearbetas av den nya personligheten. Varje förkroppsligad tanke som människan skapar återvänder förr eller senare till henne, eftersom den bär hennes egen vibration. Det måste finnas kopplingar mellan olika inkarnationer: de karmiska effekterna av tidigare liv måste följa individen in i nästa liv.

En ny astral-fysisk enhet måste sedan skapas för att bli bärare av alla tidigare skandhas. De samlas därför ihop av det reinkarnerande egot och kommer att bli den nya personligheten genom vilken vår själ arbetar. Allt detta styrs av karma som är ofelbar i sitt handlande.

”Det är dessa elementaler som – när de går in i kompositionen av den nya 'astrala formen', i vilken egot, när det lämnar det devachanska tillståndet, nu ska gå in i enligt karmisk bestämmelse – bildar den nya astrala entiteten som föds inom det auriska höljet, och om vilken det ofta sägs: 'Karma, med sin armé av skandhas väntar vid tröskeln till Devachan.’” (CW del 12, s. 609).

Det auriska ägget styrs av karmas kraft och formar automatiskt en ny astralkropp. Varje människa är omgiven av sin egen känslomässiga atmosfär, som finns i den lägre delen av hennes auriska ägg. Denna atmosfär är levande och vibrerar med varierande intensitet och har sin egen personliga frekvens. Det blir därför uppenbart att strålpunkten, som också har sin egen frekvens, i viss mån dras genom

magnetisk attraktion till föräldrar vars vibrationsfrekvens mest liknar dess egen och där det karmiska släktskapet är starkast.

Den astrala människan bildas inom det auriska ägget med de skandhas som hörde till den tidigare personligheten. Vi måste alltid komma ihåg den viktiga roll som det auriska ägget spelar före återfödelsen:

”Det auriska ägget, som återspeglar alla människans tankar, ord och handlingar är a) Bevararen av alla karmiska register.” (CW del 12, s. 608)

Den nya människans dödliga själ, kama-manas, är en återspeglning av sin skapare, den tidigare personligheten. Denna nya själ väntar på lämpliga föräldrar för att kunna födas på jorden i en ny fysisk kropp. Det reinkarnerande egot attraheras till sin familj genom karmiska band. Varje förälder bär i sin konstitution lämpliga livsatomer som har tillhört och använts av det reinkarnerande egot i tidigare liv.

Det reinkarnerande egot har därför föga valfrihet i frågan, om man med det menar att vi avsiktligt väljer vår framtida familj. En sådan valfrihet, i den mening vi vanligtvis förstår det, är nästan obefintlig, eftersom det reinkarnerande egot, som har lämnat Devachan, befinner sig i en relativ medvetlöshet genom hela assimileringssperioden före återfödelsen och därför inte är i stånd att välja. Det är karma som styr dessa ting, och karma är ofelbar i sitt handlande. Både hat och kärlek ger upphov till starka psykiska attraktioner, vilket förklarar situationer där föräldrar och barn stöter bort varandra.

Man kan i sanning säga att den nya personligheten är barn till den tidigare personligheten.